

A didaktikai folyamatok modellezése*

Pálvölgyi Lajos

A kutatás célja a didaktikai folyamatok rendszerszemlélet modellezése. A javasolt modell alapvetően az instructional design elméletéhez kapcsolódik, újszerűen járulva hozzá a formalizált struktúrák kialakításához az oktatáselmélet területén. A modell alapváltozata 18 folyamatot tartalmaz, amelyek számos bemeneti-kimeneti ponton egymáshoz kapcsolódva képeznek egységes rendszert.

A kutatás során alkalmazott interdiszciplináris megközelítés két távolabbi terület között fennálló analógiát hasznosít a modellalkotás során. A kiinduló hipotézis szerint a didaktika procedurális természetének leírására a PMBOK® Guide (Project Management Institute, 2017) projektmenedzsment folyamatok rendszeréhez hasonló modell építhető fel az oktatáselmélet területén. Áttekintettük a projektmenedzsment 49 folyamatát, ezek bemeneteit, kimeneteit, módszereit és eszközeit, majd a fellelhető analógiák alapján ezek kiválasztott részét a tanulás-tanítás kontextusába helyezve, és ebben értelmezve építettük fel az eredményül kapott komplex rendszert, amelyben jól értelmezhető a didaktika főbb fogalmai (Falus, 2003, szerk. alapján).

Második hipotézisünk szerint az így kapott alapmodell megfelelő kiegészítésekkel képes az instructional design ismertebb modelljeinek integrálására. Ennek megfelelően a következő lépésben megkezdtük modellünk egyfajta verifikálását oly módon, hogy sorra véve az instructional design ismertebb modelljeit, megvizsgáltuk, hogy ezek vajon értelmezhetőek-e az új modellben, vagy ha nem, akkor az új modell (saját logikáját, természetét követve) kiegészíthető-e úgy, hogy képes legyen befogadni az adott modell tartalmi és strukturális elemeit. Modellünk továbbfejleszhető volt úgy, hogy abban az eddig vizsgált modellek sikeresen értelmezhetőek. Ezek: Bloom (1956), ADDIE (Branson et al, 1975), Dick-Carey (1978), Gerlach-Ely (1980), ASSURE (Heinrich et al, 1999), Merrill (2002), Understanding by Design® (Wiggins-McTighe, 2004), és NEXIUS (Ollé, 2016). További modellek integrálását a kutatás következő szakaszában tervezzük.

A kutatás elméleti relevanciáját az adja, hogy újszerűen modellezi a didaktika folyamatait, és képes egységes szerkezetben integrálni az instructional design több jelentős modelljét, miközben figyelmet fordít a folyamatok követésére és irányítására, valamint az értékelésre is. A modell, mint egyfajta integrált platform el segítheti különféle irányzatok egymással kombinált alkalmazását az oktatás gyakorlatában, egységes értelmezési keretet adva számukra. Egyes alapvető fogalmakat és összefüggéseket könnyebben érthetővé, tanulhatóvá és alkalmazhatóvá téve segítheti a pedagógusképzést. Az új modell hasznosítható mindenütt, ahol a befogadott modellek alkalmazhatóak, egyebek mellett különösen a felnőttoktatás és a digitális pedagógia területén is.

---

* In: Fehérvári, Anikó; Széll, Krisztián; Mисley, Helga (szerk.): Kutatási sokszínűség, oktatási gyakorlat és együttműködések: Absztrakt kötet: XVIII. Országos Neveléstudományi Konferencia. Budapest: ELTE Pedagógiai és Pszichológiai Kar, MTA Pedagógiai Tudományos Bizottság, ISBN: 978-963-489-051-5 (2018) pp. 271-271. URL: <http://onk2018.elte.hu/>